

Preek over Johannes 10:1-18
- Schildwolde, 21 februari 2021
- ds. Kees van Dusseldorp

thema: Ken je de stem van de goede Herder?

votum en groet

Psalm 100

wetslezing

Psalm 130 (Psalmen voor Nu)

gebed

lezen: Johannes 10:1-18

lezen: Ezechiël 34:7-16

kindermoment

Lied 23c Mijn God, mijn Herder zorgt voor mij

preek

Lied 653:1,6,7 U kennen, uit en tot U leven

gebed

collecte

Psalm 79:5

zegen

Broeder, zuster,

#1

'Ik ben de goede herder'. Het is een van de meest bekende beelden die Jezus van zichzelf gebruikte. Een van de meest geliefde ook. De kinderen leren het al vroeg zingen: Jezus is de goede herder, hij vergeet zijn schaapjes niet. Ouderen houden van het lied: De Heer is mijn herder. Jezus, die als de goede Herder ons kent en voor ons zorgt.

In een grafkelder in Rome is deze tekening gevonden – die dateert uit het begin van de 3^e eeuw. Na meer dan 18 eeuwen is de tekening nog steeds herkenbaar. Jezus die als herder zijn de schapen beschermt en de zijnen in het paradijs brengt – dat is de betekenis van de twee vogels die op de tekening staan. Een troostvol beeld bij het graf.

#2

Hier een heel andere afbeelding van Jezus als de goede herder. Een mozaïek, uitgevoerd in verschillende kleuren goud. Dit kunstwerk is ongeveer 100 jaar oud en hangt in de grootste rooms-katholieke kerk van Amerika in Washington, in de kapel die 'Christus de goede herder' heet. Als je bedenkt dat het allemaal goud is, en dat het mooi verlicht is, kun je je voorstellen hoe het in werkelijkheid moet blinken. Dit mozaïek is bedoeld als eerbetoon aan Christus. Het nodigt uit tot aanbidding.

#3

Hier weer een heel andere afbeelding. Als ik het goed heb begrepen is dit computer-art – een schilderij gemaakt op een computer, ongeveer 15 jaar geleden. Dit schilderij ontroerde mij vanwege de opstelling van het beeld, omdat de schapen achter de herder aangaan. Ze volgen hem, waar hij ook heen gaat. In veel tekeningen zie je dat de herder achteraan de kudde loopt en alle schapen in de gaten houdt. Maar hier gaat de herder voorop. De schapen houden hem in de gaten. Door dit schilderij leer je vanuit het perspectief van een schaap kijken. 'Kijk, daar gaat mijn herder! We volgen hem! Hij kent ons. Hij houdt van ons. Hij bedriegt ons niet. Ik luister echt niet meer naar anderen. Dan kom je vroeg of laat verkeerd uit. Bij hem ben ik veilig!' Dat past prachtig bij wat we in Johannes lezen. De schapen kennen de stem van de herder, vertrouwen hem en volgen hem.

#0

'Ik ben de goede herder' zegt Jezus. Een prachtig en geliefd beeld. Maar het kan soms ook jeuken. Niet iedereen wil een schaap zijn. Zijn schapen geen domme, makke en volgzaam dieren?. Het is in deze coronatijd een scheldwoord geworden. Je zou een schaap zijn als je je netjes houdt aan de overheidsmaatregelen. Zoals je een wappie zou zijn als je daar kritische vragen bij stelt. Dat schiet niet op. Niemand wil een wappie zijn. En niemand wil voor schaap uitgemaakt worden. Hoe werkt dat dan met de goede herder? Jezus volgen als goede herder, dat klinkt als een saaie taak, waarvoor je niet uitgedaagd wordt en vooral niet zelf hoeft na te denken. Waarom zou ik naar hem luisteren? En vooral: waar klinkt zijn stem dan?

Het kan ook op een andere manier jeuken. Die goede herder en zijn schapen – een mooi beeld, maar hoe werkt dat in de praktijk? Hoe werkt dat als er veel van je gevraagd wordt. Als je merkt dat je bedrijf het niet gaat redden. Als je maar achter je beeldscherm zit voor online lessen en besprekingen. Als je de politici grote woorden hoort spreken en ernstige zorgen hoort noemen en elkaar in de haren ziet vliegen. Als je bidt en bidt, maar

je wordt zeker en zeker. Waar is dan de bescherming en de goede zorg van de herder? Waar is dan de rust die hij belooft? Waar is hijzelf dan? Wat heb je dan aan mooie beeld van Jezus als de goede herder?

**

Stemmen die roepen. Stemmen die schreeuwen. Stemmen die schelden. Stemmen die tegen elkaar ingaan. Stemmen die lelijke dingen tegen je zeggen. Stemmen die iets van je willen. Stemmen die je verleiden, die je lokken, die je aanklagen. Stemmen die slechte verhalen over je vertellen. Stemmen die je vriend wegtrekken, die in het oor van je kinderen fluisteren. Stemmen van buiten en stemmen van binnen. Dat is onze wereld.

In deze wereld klinkt ook de stem van de goede herder. Je hoort hem soms bijna niet. Omdat je vaak niet op die stem gericht bent. Je kunt hem soms bijna niet onderscheiden. Omdat in je hoofd al die andere stemmen zoveel lawaai maken. Je herkent hem soms bijna niet. Omdat die stem meestal in woorden van mensen naar je toekomt. Maar die éne stem, die stem van de goede herder, die is de enige stem die jou met ware liefde roept. Die je de goede weg wijst. Als je die stem hoort, komt er rust, komt er ruimte.

**

Het beeld van de goede herder gebruikt Jezus niet op het platteland, om in alle rust iets te uit te leggen over wie hij is en wat hij komt doen. Het is een beeld dat Jezus gebruikt op het tempelplein. Als er veel discussie is over zijn woorden en zijn daden. Als er een hoogoplopend conflict ontstaat over een blindgeboren man, die door Jezus is genezen en aan zijn Redder vasthoudt, ook al praten de Farizeeën zich de blaren op de tong om hem daarvan af te brengen. 'Nee hoor, wat jullie ook zeggen. Ik weet voor mezelf dat deze Jezus van God komt. Ik heb zijn stem gehoord', zegt de genezen man. 'Verdwij! Ga weg! Dat mag je niet zeggen! Jij bent toch niet voor niets heel je leven blind geweest! Een en al zondaar!' En ze jagen hem het tempelplein af. En als Jezus niet zoveel leerlingen om zich heen had, hadden ze hem er ook afgetrapt.

Dan zegt Jezus: 'De schapen kennen de stem van de herder, maar luisteren niet naar iemand anders'. Zie je het voor je? Die blinde man kon Jezus niet zien, maar had alleen zijn stem gehoord. Met de opdracht om naar Siloam te gaan en zich daar te wassen. De blinde luisterde naar die stem, werd genezen, genoot van het licht in zijn ogen, en volgde Jezus voortaan blindelings. Hij luisterde naar de stem van Jezus. Hoorde Gods liefdevolle roepstem daarin. En herkende Jezus voortaan altijd aan zijn stem.

Jezus zegt: 'De herder gaat altijd naar binnen door de deur van de schaapskooi. Een goede bewaker doet voor hem open.' Voel je hem? Jezus is gewoon openlijk in de tempel bezig. Hij brengt de goede woorden van God. Niks in het geheim. Niks geen verborgen opruiende boodschap. Maar deze bewakers vertrouwen hem niet en roepen de schapen bij hem weg. 'Jullie zijn slechte bewakers voor het volk van God! Jullie houden niet van de schapen. Jullie zijn als de dieven bij wie de schapen geen leven hebben.' 'Ze begrepen het niet', schrijft Johannes. 'Ze wilden het niet horen', betekent dat eigenlijk.

Jezus gaat verder: 'Ik ben de deur voor de schapen. Wie door mij naar binnen gaat, die wordt gered. Net als die blinde die mijn stem hoorde en deed wat ik zei. Wie mij volgt, zal genieten van het licht. Van het leven in alle vrijheid, vrede en vreugde.'

En zo komt Jezus tot de climax: 'Ik ben de goede herder. De enige ware herder. Die God had beloofd door de profeten. Omdat alle andere herders uiteindelijk tekort schoten en schade berokkenden. Geen liefde voor de kudde, maar gericht op eigen eer en roem. Geen zorg voor het ene schaap dat hulp nodig had, maar gewoon de andere kant op kijken als de sterke en vette schapen de magere en zwakke dieren aan de kant drukken. Geen bescherming tegen rovers en wolven, maar zodra het spannend wordt de schapen in de steek laten om het eigen hachje te redden. Dat gebeurde in Israël. Dat gebeurt in de wereld. Overal. Menselijke herders schieten tekort. Kunnen niet redden, niet beschermen, geen ruimte maken. 'Ik zélf zal naar mijn schapen omzien' spreekt de Heer bij monde van de profeet Ezechiël. 'Ik zal een andere herder aanstellen. De herder die uit het huis van David komt. Mijn dienaar. De goede herder. Door hem zal Ik mijn schapen beschermen, verzorgen, laten genieten en zegenen.' Jezus zegt nogal wat als hij zichzelf de goede herder noemt!

**

'Ik ben de goede herder'. Dat is geen losse tekst op een wandtegeltje aan de muur. Dat is geen poster van een grote stille heide met een rustieke uitstraling van een herder met een kudde grazende schapen in het zachte avondlicht. Het is een woord van Jezus, midden in het conflict uitgesproken. Temidden van woedende leiders, twijfelende volksgenoten en toegewijde volgelingen. Midden in alle politieke tegenstellingen, gepolariseerde verhoudingen en schreeuwende actievoerders: 'Jullie zeggen dat ik een dief ben, rover, een indringer, een vreemde, een wolf in schaapskleren. Maar ik ben De Goede Herder. De enig ware herder. Door Mij wil God zijn volk leiden en redden. Mijn schapen kennen mij. Wat jullie ook zeggen, ze zullen mij volgen. Ze horen mijn stem, voelen mijn liefde, zien mijn inzet en vertrouwen zich toe aan mijn leiding. Ze weten dat ik mijn leven voor hen zal geven als dat nodig is. Ze kennen hun zwakheid, voelen de dreigingen, waartegen ze zich niet kunnen verweren. Daarom blijven ze bij Mij in de buurt.'

**

'Ken je de stem van de goede herder?' Dat is de vraag die ik boven de preek heb gezet. In onze wereld klinken zoveel stemmen. Ze lokken, ze schelden, ze schreeuwen, ze praten. Ze resoneren door in je hoofd. Talkshows, vlogs, filmpjes op Instagram of Facebook, ongenueerde reacties, meningen en claims daarbij. Pandemie, maatregelen, lijsttrekkers. Onrecht hier en kortzichtigheid daar. Dictators, zorgen, angsten, boosheid. Het vlamt in je hart als je het leest. Het triggert jouw boosheid, jouw angsten, jouw zorgen. En je bent geneigd om mee te schreeuwen. Je mening, je emotie, je claim. En je voelt je goed bij de mensen die het met je eens zijn. Of je raakt ervan in verwarring. Weet het niet meer. Trekt je terug en laat niemand meer toe. Je raakt verzuurt en wordt eenzaam.

'Ken je ook de stem van de goede herder?' Inderdaad, de stem van de herder is een van de vele stemmen. Dat klopt. En die klinkt meestal ook nog eens in de marge. Je hoort die stem niet vaak op televisie of in de sociale media. Je moet afstemmen op een ander kanaal. Ruimte maken om zijn woord te horen, door de woorden van mensen heen. Om zijn nabijheid te zoeken midden in je leven. Daarvoor moet je vaak het lawaai stopzetten. Het lawaai om je heen. En het lawaai in jezelf. Je bewust richten op die stem, die vaak pas hoorbaar wordt als er een stilte valt. Als je je harnas laat vallen, je eelt verwijdert, je hart opent. Hij verheft zijn stem niet in de straten, in de media, voor de camera's. Maar Hij blijft je wel roepen.

Maar o, de liefde in die stem! Hij kent je naam. Persoonlijk. Wie je ook bent, wat je ook bij je draagt. Hij roept je bij jouw naam. Elise! Marco! Grietje! Eppo! Kom, volg mij! Hij leidt je naar buiten, uit de gevangenis van jezelf en je wereld. Hij stopt het onrecht en opent het ware leven. Het leven in het licht. Hij haalt je uit je eigen modder en brengt je binnen in de tuin van Gods genade. Het is echte liefde waarmee hij je roept. Liefde die je onder de mensen haast niet tegenkomt. Onvoorwaardelijk. Met genade en trouw. Zijn leven heeft hij voor je gegeven!

#3

Nog een keer die laatste plaat. Ik zie nu beter wat er niet afgebeeld is. De andere stemmen. De bedreigingen. De onzekerheden in de koppies. De onrust in de lijven. De onderlinge wrijvingen.

Maar nog meer zie ik de goede herder. Hij gaat voorop. Hij gaat voor ons door het vuur! Hij ging voor ons door de dood! Hij weet wat hij doet. Hij zal het beste voor ons brengen. Hoe het gaat? Wat we tegenkomen? Wat we nog moeten meemaken? We weten het niet. Maar dat hoeft ook niet. Hij gaat voorop. Bij Hem is het goed en wordt het goed. Hij is de Goede Herder. Onze Herder.

Amen